עין משפט נר מצוה

כא א מיי׳ פ״ג מהלכות פרה אדומה הל׳ א:
כב ב שם הלכה ה [ופ״ח מהלכות קרבן פסח הל׳ ו]:
כג ג מיי׳ פ״ג מהל׳ פרה הלכה ד:
כד ד שם הלכה ה:
כה ה מיי׳ פ״ט מהל׳ מעשר הלכה יב:

רבינו חננאל

... משעה שהפרישו ודאי נזהר ולא נטמא. ואם ניחוש [לרביעי] שמא שביעי הוא התורה אמרה ביום השלישי ואח״כ ביום שביעי, ו) ולכשיבא הרביעי פרישת שביעי לטמאה השלישי לטומאה קודם הפרישה הוא ביום אחד. וכיון שלא הוזה בו ביום השביעי אינה מצוה שאינה מצוה אלא בשקדמה הזאה בשלישי, ואוקימנא לבר מרביעי וכו׳ ופשוטה היא. פירוש לשון (סנהדרין) [פרהדרין] כגון אגרדמים הממונה לשוקים. בולוטי חכמי הענה ושניהן בלשון יון. ת״ר הנחתומין לא חייבום החכמים להפריש אלא תרומת מעשר, שהוא חלק אחד ממאה. פי׳ (חייב) מי שיש לו ק׳ איפות חייב לתת מהן י׳ איפות ללוי מעשר וחייב הלוי לתת מאלו י׳ איפות איפה אחת לכהן והיא תרומת מעשר, נמצאת התרומת מעשר שחייב הלוי לתת לכהן איפה אחת שהיא אחת ממאה איפות (שלישית). והלוקח מעם הארץ דבר ברור הוא שהתרומה שהיא שנים ממאה והיא אחת מנ׳ ודאי מפרישין ונותנין אותה לכהן.

ו) [דברי רבינו אלו כמו שסם לפניו הם משולבי הגה ואולי ל״ל ואם באמו לאות ליום הרביעי לפרישה השביעי לטומאה הו׳ ביום אחד קודם הפרישה וכיון שלא הוזה וכו׳ כל״ל].

מסורת הש״ס

ו) פסחים סה., ב) [אמר], ג) דמאי פ״ב מ״ד, ד) [ל״ל לאכול], ה) [כלאיים במעשר שני פ״ג מ״ח והביאו הש״ס פסחים פו.], ו) ביצה לא.

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה דאי וכו׳ ללשבת פרהדרין שהית׳ בנויה. עיין לקמן דף י ע״א תוס׳ ד״ה חוץ: **בא״ד** וכ״ש שאין ישנים בה. עי׳ תוס׳ סוכה דף מג ע״ב תוס׳ ד״ה תשבו:

מוסף רש״י

בשלמא ראשון שמא שלישי. ופע״ג דליכא לספוקי שמא עשירי או יותר הוא, דכל ודאי אפיר דמי, דכל מה שמשהה הזאה ראשונה אין בכך כלום ובלבד שלא יבבה ושלא יעמוד בימים שבין הזאה להזאה (קדושין סב.).

תוס׳ ישנים

שנותנין עליה ממון לכהונה. שנותנין ממון למלכות בית חשמונאי וכו׳, כך פירש בקונטרס. ואין נראה שהרי הן עצמן היו כהנים גדולים, אלא למלכי בית (דוד) [הורדוס] היה. והא דאמרינן לקמן [יח, ב] תרקבא דזיגרי עיילא ליה מרתא בת בייתוס לגיגי מלכא, אין זה אומו של בית חשמונאי דקדושין פרק האומר [סו, ב] אלא אחר היה ולשון דכהונה דקאמר לאורך כהונה קאמר.

כא א מיי׳ פ״ג מהלכות פרה אדומה הל׳ א:
כב ב שם הלכה ה [ופ״ח מהלכות קרבן פסח הל׳ ו]:
כג ג מיי׳ פ״ג מהל׳ פרה הלכה ד:
כד ד שם הלכה ה:
כה ה מיי׳ פ״ט מהל׳ מעשר הלכה יב:

רבינו חננאל

... משעה שהפרישו ודאי נזהר ולא נטמא. ואם ניחוש [לרביעי] שמא שביעי הוא התורה אמרה ביום השלישי ואח״כ ביום שביעי, ו) ולכשיבא הרביעי פרישת שביעי לטמאה השלישי לטומאה קודם הפרישה הוא ביום אחד. וכיון שלא הוזה בו ביום השביעי אינה מצוה שאינה מצוה אלא בשקדמה הזאה בשלישי, ואוקימנא לבר מרביעי וכו׳ ופשוטה היא. פירוש לשון (סנהדרין) [פרהדרין] כגון אגרדמים הממונה לשוקים. בולוטי חכמי הענה ושניהן בלשון יון. ת״ר הנחתומין לא חייבום החכמים להפריש אלא תרומת מעשר, שהוא חלק אחד ממאה. פי׳ (חייב) מי שיש לו ק׳ איפות חייב לתת מהן י׳ איפות ללוי מעשר וחייב הלוי לתת מאלו י׳ איפות איפה אחת לכהן והיא תרומת מעשר, נמצאת התרומת מעשר שחייב הלוי לתת לכהן איפה אחת שהיא אחת ממאה איפות (שלישית). והלוקח מעם הארץ דבר ברור הוא שהתרומה שהיא שנים ממאה והיא אחת מנ׳ ודאי מפרישין ונותנין אותה לכהן.

שזה פרישתו לקדושה ואחיו הכהנים נוגעין בו וזה פרישתו לטהרה [א]ואין אחיו הכהנים נוגעין בו כמאן או ר״מ או רבי יוסי דאי ר׳ חנינא סגן הכהנים הא איכא נמי הא מתקיף לה רבי יוסי ברבי חנינא בשלמא ראשון שמא שלישי שני שמא שלישי שלישי שמא שלישי חמישי שמא שביעי ששי שמא שביעי שביעי שמא שביעי אלא רביעי למה לי הזאה כלל לא בשלישי איכא לספוקי ולא בשביעי איכא לספוקי ולטעמיך הזאה כל שבעה מי איכא והא קיימא לן [ב]דהזאה שבות [ג]ואינה דוחה את השבת אלא מאי אית לך למימר שבעה לבר משבת הכא נמי שבעה [ג]לבר מרביעי אמר רבא הלכך כהן גדול ביום הכפורים דלא בדידן תליא מילתא אלא בקביעא דירחא תליא מילתא בתלתא בתשרי בעי לאפרושי וכל אימת דמתרמי תלתא בתשרי מפרשינן ליה אבל כהן השורף את הפרה דבדידן תליא מילתא מפרשינן ליה [ד]ברביעי בשבת כי היכי דניתרמי רביעי שלו בשבת: ללשכת פרהדרין וכו׳: תניא [ה]רבי יהודה וכי לשכת פרהדרין היתה והלא לשכת בלווטי היתה אלא בתחלה היו קורין אותה לשכת בלווטי ומתוך שנותנין עליו ממון לכהונה ומחליפין אותה כל שנים עשר חודש כפרהדרין הללו שמחליפין אותם כל שנים עשר חודש לפיכך היו קוראין אותה לשכת פרהדרין [ו]תנן התם [ה]הנחתומין לא חייבו אותן חכמים להפריש אלא תרומת מעשר וחלה בשלמא תרומה גדולה לא דתניא לפי

זה פרישתו לקדושה. ליכנס למחנה שכינה ולא יהא לבו זחה עליו ויהא נגדל מכל קלות ראש שחלה עליו אימה בהבדלתו מן הבריות: **וזה פרישתו לטהרה.** להחמיר בטהרתו מפני קל שעושין בו לטומאו בו ביום להטמיאו להוליא מלבן של לדוקים לכך החמירו בטהרתו שלא יהא אדם נוגע בו: **הא איכא נמי הא.** שזה מזין עליו כל שבעה וזה אין מזין עליו כל שבעה: **בשלמא.** יוסי ראשון מזין עליו שמא היום יום שלישי לטומאתו וכן שני וכן שלישי שמא שעה אחת קודם פרישתו נטמא: **חמישי שמא שביעי.** שאם היה הראשון לפרישה שלישי לטומאה נמצא החמישי שביעי וכן ששי וכן שביעי: **אלא רביעי.** אמאי מזין עליה לא בשלישי איכא לספוקי דהא משפרשה לא נטמא בתא ולא בשביעי איכא לספוקי שאם היה שביעי לטומאתו הרי יום אחד לפני פרישתו שלישי לטומאה נמצא שלא הזה בשלישי והזאת שביעי בלא שלישי אינו כלום: **וכל אימת דמתרמי מפרשינן ליה.** ואע״ג דלא הוי רביעי שלו בשבת ונמצאת הזאתו בטלה שני ימים: **דבדידן תליא מילתא.** שאין זמנה קבוע: **דניתרמי רביעי שלו בשבת.** ולא יפסקו הזיותיו אלא יום אחד: **פרהדרין.** פקידי המלך: **לשכת בלווטי.** לשון סריס כך היתה נקראת לשכת סריס: **נחתום.** כל ימי שמעון הצדיק שהאריך ימים היו קוראין אותה לשכת בלווטי: **מתוך שנותנין ממון לכהונה.** מתוך שכהני בית שני היו עומדין ע״י ממון שנותנין על כהונה גדולה למלכי בית חשמונאי: **מחליפין אותה כל י״ב חדש.** כלומר שרשעים היו ולא היו מוליאין שנתן ומעמידים אחר תחתיו וכל כהן המתחדש בה סותר אותה ובונה בנין נאה מן הראשון שתהא קרויה על שמו ונמצא מתחלפת כל שנה ושנה: **לפרהדרין הללו.** שהמלך מחלפן בכל שנה ושנה חזרו לקרות לשכת פרהדרין: **הנחתומין.** הלוקחין תבואה מעם הארץ למכור פת לשוק לא חייבו עליהן להעלות מעשר שני של דמאי לירושלים אלא תרומת מעשר שהוא אחד ממאה וחלה יתן לכהן אבל שאר כל אדם הטילו עליו להעלות מעשר שני של דמאי לירושלים ומעשר ראשון ומעשר עני מפרישין אותן ואין נותנים ובנחתום חבר עסקינן ומתוך שהוא רגיל למכור כל שעה הקילו עליו שאינו צריך להפרישׁ עליו מעשר שני של דמאי לעלות לירושלים [או] ד) לפדות: לפי

(שם) דאין חייבין עליהן כרת טמאים הנכנסין שם והכי נמי מותר ליכנס ולישן בהם ועוד איכא ביניהו מילתא אחריתי שזה אחיו הכהנים נוגעין בו וזה אין אחיו הכהנים נוגעין בו ולא נהירא כדמשמע לקמן בשילהי פ״ב [דף כה. ושם] גבי זקן יושב במערבה דאין ישיבה בלשכות הבנויות בחול ופתוחות לקדש:

תנן התם הנחתומין לא חייבו אותם להפריש אלא תרומת מעשר

וחלה. בפ״ב דמסכת דמאי פריך בירושלמי תמן [פ״ה] תניין הלוקח מנחתום כיצד מעשר נוטל כדי תרומת מעשר וחלה וכו׳ הכא אמר הלוקח מפרש וכה אמר נחתום מפרש ר׳ יוחנן ור״א חד אמר כאן בעושה בטהרה כאן בעושה בטומאה נראה לפרש מתני׳ דהכא בנחתום עם הארץ העושה בטהרה ששוכר גבל חבר לעשות לו חלתו בטהרה הלכך כיון דטרח כולי האי סמכינן עליה נמי דודאי תקנה ואין צריך הלוקח ממנו להפרש והיא מתני׳ דמחייבא הלוקח להפרש מיירי בנחתום עם הארץ דלא מפרש וחד אמר כאן במדה דקה כאן במדה גסה ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא וכו׳ ומפרש התם אמתניתין אחריתי טעמא דחילוקא דבין גסה לדקה משום תינוקות שלא יאכלו טבל בשם רבי יוחנן מדה דקה הואיל והמוכר משתכר הוא מפרש מדה גסה לוקח משתכר לוקח מפרש ופריך התם וקשיא על דרבי יוחנן אם בעושה בטהרה יפרש על הכל פי׳ אפילו מעשר שני ונפקוה לירושלים ומשני בדין הוא שלא יפרש כלום שאין מוסרין ודאי לעם הארץ כלומר דאפילו ודאי דאיכא למימר דעם הארץ יעשרנו אפי׳ הכי לא סמכינן עליה דחיישינן דילמא לא מתקן ליה והיינו דקאמר אין מוסרין אפי׳ ודאי לעם הארץ דוקא אבל לחבר שרי ומתניתין בנחתום חבר שמוכר לחבר עסקינן וא״כ בדין הוא דהנחתום לא יפרש לכל הפחות מעשר שני משום דטריחא מילתא טובא לאסוקיה לירושלים פטורים הנחתומין מלהפרש מעשר שני משום דטריחא מילתא ומתוך שהפרהדרין הללו חובטין אותן וכו׳ מיהו חבר הלוקח מהם מפרש מעשר שני ומעלהו ואוכלו בירושלם ואין לפרש שאין מוסרין ודאי לעם הארץ אבל דמאי מוסרין דהא ליתא דבעירודין בפ׳ בכל מערבין (דף לז:) מוכח דאין מוסרין דמאי לעם הארץ גבי עם הארץ שאמר לחבר קח לי אגודה של ירק ובפ׳ המוכר את הספינה (ב״ב דף פח.) גבי הלוקח ירק מן השוק וכו׳ ובפ״ק דחולין (דף ו.) הנותן לחמותו מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל הימנה ומקשה ד) נמי על דרבי אלעזר אם במדה דקה יפרש על הכל ולא משני מידי לפי שכבר תירץ לר׳ יוחנן והוא הדין לר׳ אלעזר

ובירוש׳

לטומאה הוא השלישי לטומאה הו׳ ביום אחד קודם הפרישה וכיון שלא הוזה וכו׳ כל״ל].